

כ"ס יורה

Ex consensu Amplissimi Fac. Phil.

Moderatore

VIRO PLURIMUM REV. & PRÆCLARISSIMO

DN. JOH. HAARTMAN.

Phil. Theor. Prof. Reg. & Ord.

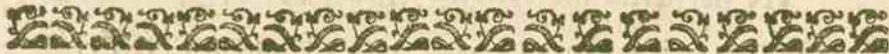
Pro Corolla Magisterii Obtinenda,

מלכי יהודה

Ad publicum omnium bonorum Examen in
æde Minervæ, quæ Aboæ est, Max. ad diem 27 Jun^o
Anno MDCCXXIV.

Modeste defert
Alumnus Regius.

CAROLUS SEGHOS / M. F. V. S.

ABOÆ,

Excud; E. M. FLODSTRÖM, Reg. Acad. Typogr;

H^c Jacob v. Engeström

San. P. v. ...

SACRATISSIMÆ R:Æ M:TIS

MAXIMÆ FIDEI VIRO,
REVERENDISSIMO IN CHRISTO

PATRI AC DOMINO

DOMINO

DAVIDI **ELM**

S. S. Theologiæ DOCTORI

Consumatissimo,

Dioeceseos Vexionensis EPISCOPO

Eminentissimo,

Ven. Consistorii PRÆSIDI

Gravissimo,

Gymnasiorum & Scholarum EPHORO

Accuratissimo,

MÆCENATI

Ac post DEum Fortunarum suarum

PATRONO SUMMO!

IN perpetuæ subjectionis signum consecrat has pagellas,

REVERENDISSIMÆ PATERNITATIS TUÆ

Clieus humilimus

C. Stålhd's / M. F.

S:Æ R:Æ M:TIS
MAGNÆ FIDEI VIRO
REVERENDISSIMO IN CHRISTO
PATRI ac DOMINO

D: N J O H A N N I
G E Z E L I O,

Diececeos Borgoënsis EPISCOPO

Amplissimo,

Ven. Consistorii PRÆSIDI

Gravissimo,

Gymnasii Regii & Scholarum EPHORO

Attentissimo,

PATRONO MAXIMO,

Hanc suam Gradualem Dissertationem, in devotissimi
animi pignus, offert

NOMINIS TUI
REVERENDISS. DOMINE EPISCOPE,

Cultor humilimus
C. Stålhöb. M. F.

FIDE IN REGEM & MERITIS IN PATRIAM
VIRO PRÆCELLENTI,
NOBILISSIMO & GENEROSO; DOMINO

DN. CLAUDIO

GIBERSSÖLD/

Supremi Regii Dicasterii, in Magno Ducatu Finlandiæ
ADSESSORI Longe Meritissimo,

PATRONO & PROMOTORI;

Ad cineres Colendo,

Hæc Dissertatio Gradualis reverentia qua par
est, consecratur.

Handelsmännen i Stockholm/
Edel och Högachtad

Her. OLOF APPELBERG/

Min gunstiga Gynnare!

Öfver det myckna besvär och stadiga bönägenhet/ Hög-
achtad Herr Handelsmännen mig städze bewijst/
Dediceras honom/ detta ringa Wärf Om de
Tidiska Konungar / med all trogen wälfärds
tildänkan;

2f

C. Stålhöds.

§. I.

Rostquam omnes mo-

ras dimittere, gentemque Israëliticam durissimi sui servitii jugo solvere cogéretur Rex Ægyptiorum Pharaó, hæc in promissam stirpi suæ terram commigratura, per de-

serta Arabiæ petrææ iter facere incepit, peculiaremque rempublicam illico sibi constituit. Quam per aliquod *κράτος* sive summam potestatem gubernari necesse omnino erat, si civili ratione etiam commode inter se vivere vellet. Quod vero huic singularis fuerit prorsus reipublicæ forma, sub Mose & Josua Ducibus; Othoniele, Ehudo, Baracho, Gideone, Abimelecho, Thola, Jairo, Jephtha, Ebzane, Elone, Abdone, Simsone, Eli & Samuele judicibus, quæ inter alias gentes, non obtinuit nec obtinebit unquam, facile esset demonstratu. Inter summam quippe potestatem quæ

A

gen-

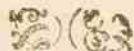
gentem Israel his temporibus gubernavit, & quæ ceteras gubernat, magnum est discrimen; nam licet unaquæque Respublica singulari ratione dependeat a DEO, juxta illud Apostoli: ἡ γὰρ ἐστὶν ἐξουσία ἐκ μὴ ἀπὸ θεοῦ Rom. 13. v. 1. Hanc tamen DEus singulariter & quidem maximam partem immediate sibi ipsi servavit dirigendam. Quapropter Flavius Josephus hujusmodi gentis suæ regimen, divinum appellat, Lib. 1. Cont. App. Οἱ μὲν γὰρ μοναρχίαις, οἱ δὲ τοῖς ὀλίγων δυνατείαις, ἄλλοι δὲ τοῖς πλήθεσιν ἐπέβρεψαν τὴν ἐξουσίαν τῶν πολλογευμάτων. Ὁ δὲ ἡμεῖς νομοθέτης εἰς μὲν τέτων ἐδόξην ἀπεῖδεν, ὅς δ' ἂν τις εἴποι βιασάμενος τὸν λόγον, θεοκρασίαν ἀπέπειν· θεῶν μᾶλλον μόνον τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ κράτος ἀναθεῖς, καὶ πείσας εἰς ἐκείνους ἀπατήτας ἀφορᾶν, ὡς ἅγιον μὲν ἀπάντων ὄντα τῶν ἀγαθῶν, κοινῆς πᾶσιν ἀνθρώποις παρέχομενα καὶ ἴδια. h. e.

„ut vertit Sigismundus Gelenius: Alii siquidem Monarchis, alii vero paucis, alii vero populo potestatem reipublicæ committere. Noster vero Legislator nihil horum intendens, veluti si quis hoc dicendo mensuram transcendat verbi, *Divinam rempublicam declaravit*: DEo principaliter conversationem nostram atque potestatem Excellentè assignans; & satis faciens eum cunctos inspicere, tamquam causam bonorum omnium universis hominibus existentem. θεοκρασίαν itaque Josephus remp. Hebræorum nova voce appellat, qua inusitatam regiminis formam, hic conspicuam, haud inconvenienter exprimere possemus. Imprimis, cum in republ. Hebræorum, tria illa Politicorum, penes DEum ipsam, non vero apud homines fuisse ostendere leve esset; scilicet I. *Potestatem condendi leges*, etiam illas omnes, quibus gens Hebræa, ad politicum bonum

num fruendum, gubernaretur. 2. *Belli gerendi arbitrium.*
 3. *Magistratus constituendi jus;* neque enim duces vel ju-
 dices populi Judaici pleno vel hæreditario jure sicut
 Reges, imperabant, sed extraordinariis Dei jussis, aut
 populi consensu potestatem ordiebantur & imperabant,
 adeo ut hoc tempore, non alius populi rex, quam
 DEus ipse fuisse dicatur, Jud. 8: 15. 1. Sam. 8: 7. ut
 Seckendorf, vel Bæclerus, vel quisquis historiæ Go-
 thanæ fuerit auctor, recte argumentatur.

§. 2.

Sed ad scopum, ut propius statim accedamus, mo-
 nemur pluribus causis. Cum itaque divini regi-
 minis, pertæsus populus Judaicus duriori servitio
 se tradere mallet, *nec sine exemplo amentia, praoptaret li-*
bertatem servitio Regio mutare, ut dicit Sulp. severus, po-
 stularunt seniores & principes gentis, ut regem illis
 Samuel præficeret. Ducentes sua argumenta, ab in-
 gravefcente Samuelis ætate, a filiorum ejus dissimili-
 bus moribus, ab exemplo vicinarum gentium, ab in-
 stante Ammonitici belli periculo, cui unius imperio o-
 ptime prospici posse putant, 1. Sam. 8: 5. 12. Hanc rem
 detulit divinus Samuel ad DEum, responsumque ab il-
 lo, utat indignabundo fert, ut vocem illorum audiret,
 Verum quæritur non sine causa: *Annon mandatum Re-*
gis Eligendi habuerint a Deo? Viri Clarissimi, Petrus Cu-
 næus & Wilhelmus Schickardus alique existimant,
 omnino mandatum esse Israelitis a Deo, ut regem si-
 bi eligerent, ubi in Palæstinam penetrassent. Videntur
 autem, ut putat Celeberrimus Dn. Hermannus Conrin-

gius de rep. Heb. p. m. 141. ut ira docerent, auctori-
tatem observare voluisse plerorumque Rabbiorum,
qui id pene unanimi consensu docent, præeunte *Gemara Sanhedrin* Cap. 2. part. 6. Præcipue vera Mosis
Maimonidæ. Sed *Gemara Talmudicæ* & Mosis qui-
dem illi, haud injuria opponi possunt ex judaica gen-
te nonnulli, quorum verba itidem producit Schickar-
dos. Accedet vero illis & Isaac Abravanel inter re-
centiores Judæorum Magistros primæ dignitatis: ceu
ejus sententiam refert Menasses Ben Israel concil: pag.
225. initio quæstionis 6. Ipse quoque Menasses pag.
227. fatetur Abravanelis sententiam satis esse consenta-
neam verbis Scripturæ. Ceterum sicut illos quos di-
ximus Judæos, ita multo minus Christianum quem-
quam, sive Talmud, sive Talmudicos adorantium Rab-
binorum auctoritas hic movere debet. Et vero (per-
git) *Gemara* illa *Sanhedrin*, liquido ostendit, unum
eorum Magistrorum, Rabbi scilicet, Josen, ut osten-
deret primum Dei præceptum fuisse de rege constitu-
endo in Ex. xvii. 16. exponendo plane delirasse. Tan-
tum igitur verba Mosis, non Talmudici Rabini, etsi
illum ex suis plurimos post se relinquere, cum Con-
ringio facile credimus: sed vetustissimi omnium sacro-
rum scriptorum, & divinissimi vatis expendamus ver-
ba; Deut. 17: 14, 15. כִּי־תִבְרָא אֱלֹהֵי־הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ בְּתוֹךְ לָךְ וּיְרֻשְׁתֶּיךָ וּשְׂבִיתֶהָ בְּיָדְךָ וְאָמַרְתָּ אֲשֶׁר־
עָלַי מֶלֶךְ בְּכָל־הַיְּמֵים אֲשֶׁר כְּבוֹיֹתַי: שׁוּם תִּשָּׂא
עֲלֶיךָ מֶלֶךְ אֲשֶׁר יִבְחַר וְהָיָה אֱלֹהֶיךָ מִן מִקְרַב אֲחֶיךָ
תִּשָּׂא עֲלֶיךָ מֶלֶךְ לֹא תֹכַל לִתְרֹם עֲלֶיךָ אִישׁ נֹכְחֵי אֲשֶׁר
: לֹא־אֲחִיר תֹּאמַר Cum ingressus fueris terram illam quam
Dominus Deus tuus dabit tibi, & possederis eam, & habita-
veris

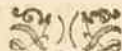
veris in illa & dixeris, constituam super me Regem, sicut ha-
 bent omnes per circuitum gentes; constitues eum quem Do-
 minus Deus tuus elegerit, de numero fratrum tuorum. Non
 poteris alterius gentis virum Regem facere, qui non sit
 frater tuus &c. Ex hisce verbis Existimat Schickardus
 mandatum esse, quod non arbitrarium sit, sed maxime seriū ideoq;
 verbi reduplicatione inculcatum hoc modo: 𐤀𐤍𐤅
𐤀𐤍𐤅 h. e. ponendo pones sc. super te Regem. Cunaeus etiam
 rationem gentis plausibilem ratus videtur, ipsiq; ergo
 Deo non improbatam: Permulti mirati sunt, inquit Lib.
 1. c. 14. p. m. 125. de Rep. H. cur indigne tulerit Deus sum-
 mam rei a Samuele ad regem aliquem transferri, siquidem il-
 lud & probaverat antea, & futurum pro indole dixerat sacri
 populi. Verum uti supra jam innuimus, videntur sum-
 mi hi viri scriptis Talmudicis & Rabinorum Auctori-
 tati nimium tribuisse: nam & nos agnoscimus heic man-
 datum, sed alio longe modo. Videndum enim est man-
 datum illud non nisi ex hypothesi esse editum. Nec
 vero absolute mandat Deus per Mosen, ut Regem si-
 bi proprie dictum constituent Hebraei: sed potius il-
 los τὰ παρόντα εὐεργεῖν, quod in vulgaribus Politis non
 vulgaris est virtus. Audiamus hac de re Flavium qui
 Mosen hunc in modum loquentem introducit: μή λάβη,
 πόθ' ὀμᾶς ἀλλης πολιτείας, ἀλλὰ τᾶύτην εὐεργουίῃ, ὡς νό-
 μος ἔχοντες δεσπότης, καὶ αὐτὸς ἕκαστα πράττοντες. ἀρκεῖ γὰρ
 ὁ Θεὸς ἡγεμῶν εἶναι: Non capiet vos desiderium alterius for-
 mae regiminis, sed illa contenti estote (scil. Aristocratica) ha-
 bentes leges vobis imperantium & illas exacte exequentes;
 sufficit enim Deum esse vobis praesidem. Et porro: βασιλεί-
 ως δ' εἰ γενούῃο ἔργος ὑμῶν, ἔσω μὲν ἄτ' ὀμόφυλ': At-
 tamen si regis vos cupido ceperit, nemo sit nisi vestri generis

& sanguinis, h. e. inquilinus vel gentilis. Debebant itaque
 Israelitæ εἰσελθεῖν prælenrem statum. Si tamen ipsos Re-
 gis, qualem ceteræ habebant gentes incederet cupidò
 (quod aliquando fore sine dubio prævidebar) permit-
 tit auctoritate DEi Moses ut regem constituent ἀρόφου-
 λον, quemque præterea DEus ipse commonstraverit,
 Itaque expendenti Divini Scriptoris verba, non po-
 test non sensus esse manifestissimus: *Mirum autem ut*
scite omnino hæc pluribus persequitur Conringius de
rep. Heb. p. m. 143. Si mandatum de constituendo Rege
absolutum Hebrais fuisset datum, quod illud exequi aliquot
seculis ausi fuerint negligere; quodque Gideon vir sapiens &
consciis legis divinæ, cum ipsi ex gente sua regnum proprie
dictum addicere quidam vellent, conditionem illam accipere re-
cusaverit, suosque ut Jehovam amplius agnoscerent regem com-
monuerit, Deo nunquam improbante. Non porro reduplicatio
verbi quam urget Schickardus vim suam amittit, si ita quo-
modo ipse, verba Moysis non intelligas. Illius nimirum ge-
nuina vis hæc est: ut ne ἀρόφουλον constituerent Regem,
si regem constituere vellent: Non illa quam Schickardus
existimat verbis inesse, ut nimirum Regem omnino
constituant. Eleganter in hanc rem differit; etiam quod ex
occasione dico, accuratissimus Vindex sanorum sensuum
scripturæ S. D. D. Pruknerus in Com. suo 1. Sam. 8:
v. 7. quod scilicet (1) non improbaverit Dominus absolute,
quod populus Israëliticus Magistratum aliquem politicum ha-
beret vel peteret; cum aliquot seculis Magistratus Officio, Ju-
dices a Deo excitati & constituti in illo populo fuerint sancti
sed quod formam regiminis a Deo institutam, proprio arbi-
trio mutaret, & ad imitationem Gentilium Regem aliquem
Monarcham sibi constitui importune postularet v. 5. Nec quod
(2) imo

(2) *Improbata sit Deo, per se, postulatio Regis, multo minus status regius, cum Gen. 17: 6. benedictionis loco promittebatur Abraha, fore ut Reges ex ipso nascerentur, cumq; multi pii Reges in populo Israëlitico, ut David, Josaphat, Hiskias Josias & alii Deo placuerint, sed ex accidenti, quia procedebat ex principio pessimo, & conjuncta erat cum pessimis accidentibus, qualia, sunt, κακοζηλία gentilium v. 20. fastidium ordinationis divinae. v. 7. fiducia in regiam potestatem, v. 20. Quod vero (3) Saulis imperium habeat Deum Auctorem, tum quia discrete Samueli mandatur ut Saulem ungat in Regem Israëlitici populi 1. Sam. 8: 22. cap. 9: 17. tum quia expresse dicit 1. Sam. 5: v. 16. se ideo Saulem eligere in Regem, quia respexerit populum suum.*

§. 3.

Aspirante itaq; Numine, Saul filius Kis, Abielis Nepos 1. Sam. 9: 1. qui & Ner vocatur, 1. Par. 9: 33. e tribu Benjamin, circiter 45 vel 50 annos natus, & corporis proceritate insignis, ad regiam dignitatem evectus est, 1. Sam. 10: 23. Hunc excepit David, e tribu Juda natus, qui a puero pecudum custodiae addictus, ursum adolescentulus & leonem admirabili audacia confecit. Hic initio solius tribus Judæ, inde ceterarum omnium Rex factus. Ter autem inunctum fuisse ex historia sacra edocemur. *Primum* in ædibus patris 1. Sam. 13: 13. *Deinde* Hebrone post funestam Saulis mortem 2. Sam. 11: 3, 4. *Tertio* extincto Jeboschetho filio Saulis. Quæ ratio fuerit toties iteratæ unctionis, non conveniunt auctores. Quidam Rabinorum, dicunt repetitam unctionem, ut esset *fundamentum*,
Radix

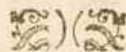

Radix & principium omnium ejus posterarum, sive faustum omen perennaturi in posteris Regni. Potius erediderim per intervalla, aucti imperii rationem & conditionem id postulasse: nam post primam unctiōem per sylvas profugus. post secundam, Isboscheto filio regis renitente dubius. post tertiam vero *interfecto Isboschetho* communi Israëlitarum consensu, de regni possessione certus existit; Hic finitimos omnes domuit, pacatumq; filio Salomoni reliquit regnum, cum regnasset annos 40. Davide adhuc vivente, accessit filius Salomo ad habenas imperii, annuente patre, ut constat 1. Reg. 1: v. 32. Hic fuit omnium regum, qui in Oriente unquam existere ditissimus & excellentissimus. Splendidissimum Jehovæ templum coadidit Hierosolymis, quod ipse sacrificio & Oratione consecravit. Alia præterea monumenta & munimenta extruxit. Omnes sui temporis Reges longe superavit. Sed in luxum & vitia lapsus, cum uxores idololatricas sibi multiplicasset, idolis earum libavit & a Deo descivit: quapropter distractio & dilaceratio regni, ei denunciata, & Regni domusq; tranquillitas est turbata. Senex tamen respuisse pie creditur. Sub his tribus Regibus floruit Monarchia Hebræorum integra atq; incorrupta; post vero sub Rehabeamo in ipsis Comitibus Sichemi habitis, distracta fuit, decem tribubus rebellibus existentibus ipsi Rehabeamo. Quia itaq; regnum Israëliticum hac ratione scissum est, ut tribus x. quas *Israelitas* cum scriptura vocare sivevimus, Jeroboamum sequutæ sint; duæ vero reliquæ, soli scilicet Judaitæ & Benjamitæ cum Levitis 2. Paral. 11: 13. qui jam *Judei* dicuntur, Rehabeamum ejusq; posteros Reges agnoverint; nos missis novis Israëlitis

elis Regibus, qui universi Deo displicuerunt, Regum tantum Judæ, ex Davide & Salomone oriundorum numerum una serie recensebimus. Sunt autem sequentes: Rehabeam, Abia, Assa, Josaphat, Jehoram, Ochozias, Athalia, Joas, Amazias, Azarias seu Ozias, Jehoatham, Achaz, Ezechias, Manasse, Ammon, Josias, Joachaz, Eliakim seu Jojakim, Jechonias, Zedechias. Horum omnium fata & res gestas qui cognoscere cupit, adeat libros Reg. & Parall.

§. 4.

Difficilis sane quæstio heic oriri solet: *An per statum Regii introductionem, Theocratia in gente Hebræa prorsus sit sublata?* Viri certe non pauci sunt qui affirmare non dubitant, utpote Clariss: Johannes Spencerus de Leg. Heb. ritual Lib. 1. diss. de Theocrat: Jud. Cap. 4. sect. 2. p. 324. Sed durius illud dictum videtur. Primo enim nihil obstat, quo minus Regia dignitas, cum Theocratia consistere queat, si talis rex intelligatur, qui a Deo ipso constituatur, quive unice a nutu & voluntate Numinis dependeat. Deinde ut loquitur Ampl. Johannes Franciscus Buddeus Hist. Eccl. Tom. 2. sect. 3. Period. 2. §. 25. Pag. 267. *Res ipsa docet, quod Saul, primus Rex Israëlitarum ex voluntate Numinis sit constitutus: cumq; is Dei, seu supremi Regis voluntati morem non gereret, ab eodem est repudiatus. Quod Theocratici regiminis luculentissimum est documentum. Tum David ab ipso Deo electus est, qui in omnibus ita se gessit, ut sine nutu & voluntate Dei, nihil susciperet, quem & in rebus gravioris momenti semper per Urim & Thummim consu-*

luit, Salomo itidem ex omnibus Davidis filiis electus est, qui patri in Regno succederet. Et licet deinceps successio quedam hereditaria obtineret, id tamen iterum ex voluntate & consensu Dei factum, qui Davidi continuam posterorum ejus successionem promisit. Cumq; & Salomo ipse & reliqui Reges subinde, a recto tramite deflecterent, Deus tamen eos per Prophetas redarguendo & graviter puniendo, se supremum adhuc populi regem esse ostendit. Nec obstat quod Deus ad Samuelem dixit: *Neg, enim te, sed me abjecerunt, ne regnem super illos*: hinc namq; illud intelligitur, quod populus Israëliticus intempestive, nec eo quo decebat modo, Regem petendo peccaverit; non autem quod Deus amplius Rex illorum esse voluerit. Ceterum si quis vel maxime sub Regibus Theocratiam imminutam esse dicere velit: hoc tamen certum est, semper Theocratici aliquid remansisse, quod post captivitatem adhuc Babylonicam, ex summa potestate illa summorum Sacerdotum apparet; ut loquitur supra laud. Buddeus. Expendamus quæ inter Alexandrum Magnum & Jaddum Pontificem facta sunt. Potuit ne Deus luculentiori argumento, atqui tunc, asserere, Israeliticum populum sibi, ut Regi, cordi ac curæ esse? Quando Herodes Iudæus, totus a Romanorum nutu pendens, Thronum Israelis invasit; imo quando aperta Regni Dei ejuratio a primoribus populi audita est, clamantibus: *nullum se Regem agnoscere nisi Casarem?* Ioh. 19: v. 15. an sic tamen suo cessit Throno ipse Deus? annon eo usq; Hierosolyma mansit civitas magni Regis, dum civitatem funditus everti, & hoc facto, hujus gentis finem regiminis & Theocratici & civilis, nunquam in æternum restaurandi,

randi, imponere coactus esset. *Adifis Herm. Witsii Eleg. Orat. de Theocratiâ Israël: Godvini Moſi & Aroni præfixam.*

§. 5.

Verum durante tamen hoc statu Regio, quousq; jura majestatis regum possint extendi quæras porro, ad amuſſim verborum quæ a Samuele i. 8. v. 11. jussu Dei ita expressa: ויאמר זה יהיה משפט המלך אשר ימלך עליוכם את בניכם יקח ושם לו במרכבתו ובפרשיו ורעו לפני מרכבתו: v. 12. ולשום לו שרואלפים ושרו המשים ולהרש החישר ולקצר קצירו ולעשור בלו מלחמתו ובלי רכב: v. 13. ואת כנתיכם יקח לרקחות ולטבחות ולאפורת: v. 14. ואת שדותיכם ואת כרמיכם וזיתיכם הטובים יקח ונתן לעבדיו v. 15. וזרעיכם וכרמיכם ועשר ונתן לסרוסיו ולעבדיו: v. 16. ואת עבדיכם ואת שפחותיכם ואת כרויכם הטובים ואת חמוריכם יקח ויעשה למלאכתו v. 17. צאנכם יעשר ואתם תהיו לו לעבדים v. 18. וזעקתם כיום הוא מלפני מלכם אשר כחרתם לבם ולא יענה ויחור אתכם כיום החור:

Varias heic omnino variantium sententias inter Doctos cernere est; imprimis, quid per Jus Regis seu משפט המלך indigitetur. Quidã per vocẽ משפט intelligunt *morem seu Consuetudinem* etiam iniquam; quidam jus legitimum & divinitus concessum. Priori sententiæ Wolfgang. Franzius de interpr. script. S. orac. 126. imo etiam Bonaventura Cornelius Bertramus, de rep. Heb. utut aliquanto obscurius Cap. 10. p. 110. aliiq; favent. Posteriorem tuentur Gvilielm: Schickard: de J. Reg. p. 64. Abr. Calovius ad i. Sam. 8: v. 10, 11. Joh. Gerhardus

loc. de magist. §. 125. Augustus Pfeifferus dub. Vexat. cent. 11. loc. 69. p. 368. & alii. Hugo Grotius mediam quandam viam quodammodo elegit, dum illis quidem ad stipulatur, qui de consuetudine hic sermonem esse putant; interim non nudum factum hic indicari contendit, sed factum, quod effectum aliquem juris habeat; verba ejus hæc sunt: *Quod apud Samuelem est de jure Regis, omnino recte inspicienti apparet, nec de jure vero intelligendum, id est, de facultate honeste & juste aliquid agendi, (longe enim alia vivendi ratio præscribitur Regi in ea parte legis, quæ est de officio Regis) nec nudum factum indicari; nihil enim esset in eo eximium, cum injurias facere etiam privati privatis soleant: sed factum quod effectum aliquem juris habeat, id est, non resistendi obligationem. Ideo additur, populum pressum istis injuriis, Dei opem imploraturum, quia scilicet humana remedia nulla exstarent. Sic ergo hoc jus vocatur, quomodo Pretor jus reddere dicitur, etiam cum inique decernit. de J. B. & P. lib. 1. cap. 4. p. m. 81. Neutrquam vero hinc colligere est ut bene observat Conringius in de rep. Heb. p. m. 144. Quasi omnibus sine discrimine Regibus, id agere fas sit, quod hic juris regii esse, dictum a Samuele est. Tantum enim hic sermo fuit Prophetæ de jure Regum apud vicinos Hebræis populos: quibus nempe dominatum satis asperum in suos exercere, juris fuit Regii consuetudinarii. Hinc apposite etiam argumentatur supra laudatus Prücknerus ad h. l. Non loquitur Samuel de vero ac legitimo jure, quale illud ex Dei, institutione Regi competit, Deut. XVII. 16. [eq. sed de usurpato, quod sibi Rex per vim arrogare solet. Vult enim Samuel populum deterrere, ne Regem sibi ponat, & ideo recenset ea, quæ Rex per Tyrannidem plerumq; usurpat. Unde vox דַּעַוָּה etiam de eo quod injustissimum est, sed pro justo habetur, usurpatur, ut jus adul-*

adulteratum Ez. 16: 38. ita & hic jus Regis appellatur, quidquid regi justum videbitur etsi in se sit injustum; uti erat possessio vineæ Nabothicæ ab Achabo facta 1. Reg 21: 16 Quo etiam pertinent, quæ habet doctis: Joh. Franl. Buddens Hist. Eccl. p. m. 264. Non ita hoc accipiendum, ac si ipse status Regius Deo displiceat, cum status ille, si modo aliunde vitium non accesserit, nihil quod legi divinæ repugnet contineat; idq; etiam gentium quarundam indoli ita attemperatus sit, ut commode nisi sub Regibus, vivere nequeant; sed Israëlites in eo peccaverunt, quod tempore alieno, & modo quo non decebat, Regem poscerent; idq; ea ratione, ut quodammodo ipsum Dei in hac gente regimen rejicere viderentur. Et rursus, pag. 265. Iniqua licet esset populi Hebraei Regem postulantis petitio, Deus tamen patientiæ & longanimitatis suæ edere specimen voluit, adeoq; in eam consensit. Poteratq; id salta justitia & sanctitate sua facere, eo quod Regis constitutio in se spectata nihil vitii habeat; Israëlites autem in modo saltem petendi Regem peccaverant, cujus peccati differre poenam, donec aut resipiscerent, aut accedente impenitentia gravius puniri possent, benignitati, pariter ac justitiæ divinæ conveniens erat. Interim tamen per Samuelem illis ostendebat, quæ incommoda Regia dignitas secum veheret, quæ, si accedente aliquando quodam abusu, illis graviora quam ferre possent, viderentur, tum frustra Nominis auxilium eos imploraturos. Et adhuc quo ad vocem מַלְכּוּת. Ut autem, & quæ mea sit sententia hac de re, paucis exponam, primo quidem, ceu concessum ab omnibus, suppono vocem מַלְכּוּת non minus morem seu consuetudinem, vitæ rationem & institutum, quam legem seu iudicium significare. Et hanc quidem significationem huic loco convenire, vel ex scopo quem Deus habuit, cur jus hoc regium, populo Israëlítico proponeret, manifestum est; qui erat ostendere illis incommoda, quæ status regius, cum ve-

bere solet. Interim talem morem seu consuetudinem indicari puto, quae in se spectata vitio careat, etsi haud raro culpa hominum, abusus aliquis atque excessus accedat. Et tandem p. 266. Ita intelligenda sunt, quae speciatim, de jure hocce regio commemorantur, quorum pleraque ita comparata sunt, ut recte a regibus fiant; V. G. quod ex subditis milites conscribat; ex iisdem quosdam curribus, quosdam equis praeficiat &c. Nonnulla autem ita comparata sunt, ut excessum aliquem cum regia dignitate haud raro conjunctum indicent; v. g. quod subditorum agros, vineas, oliveta optima accipiet & servis dabit; taliaque sit designaturus, quae necessitatem implorandi auxilium Numinis illis sint impetitura. Haec ille. Albericus vero Gentilis disp. 1. de potestate Regis absoluta p. 18. quod fide adduco Celeb. Pfeiff, in dub. Vex. p. m. 367 ait: Proponi hic jus parendi, non regnandi, seu non quid Regi facere ex praescripto, sed quid populo, ingruente necessitate admittere obedienter conveniat, cui sententiae etiam assurgere D. König. vind. p. 681. dicit.

§. 6.

UT haec plenius explicentur, necesse est jam attendamus, quanam species regnorum hic obtinuerit? Aristoteles lib. 3. Polit. cap. xi. p. m. 358. ferendas esse regni species observat: *Unam* quando unus omnium; *alteram* quando paucissimorum habet potestatem Rex. Illam *παυβασιλείαν*; hanc *λακωνικήν* vocat. Illam *summum*, hanc *infimum* esse regnorum gradum innuit; inter quas sint quaedam intermediae species. *τῶν γὰρ ἄλλων, inquit, αἰ πολλαὶ μεταξὺ τῶν ἐστί* *Aliarum pleraque inter has mediae sunt.* Ad has si examinemus species Israelitarum Regnum, animad-

verterimus forte, Hebræum a Laconico longissime ab-
fuisse; neque tamen veram fuisse *παμβασιλειαν*, posita
imprimis Theocratia supra indigitata; ad regni tamen
proprie dicti modum administratum. Patebit id, si ju-
ra Majestatis expenderit quomodo se illa Regum æ-
vo habuerint. Sunt autem Majestatis jura nobis hodie,
cum alia, tum præcipue ipsum *το κύριον*. Cujus quasi
partes sunt: 1. *Potestas ferendarum & abrogandarum legum.*
2. *Jus belli & pacis.* 3. *Potestas Magistratum & Judiciorum in-
stituendorum, facultas judicandi tam in publicis quam privatis
reipublicæ negotiis.* Hæc omnia penes Reges Hebræos fuisse
probat Cit. Conring. in de rep. Hebr. Nos potissima
ex illo excerpemus. Ut autem de potestate ferendarum
& abrogandarum legum *primo* (a) dicamus, dubium late-
or cui videri possit, an ea penes Reges Hebræorum fu-
erit. Ex V. sane Mosis lib. cap. 17, intelligimus, qui He-
bræorum Rex aliquando futurus esset, illum juberi divinas
leges evolvere, & servare omnia, quæ ab ipso DEO san-
cita antea fuerant. Debuerunt itaq; divina scita in Hebræo-
rum Rep. manere rata, etiam tum cum Reges impera-
rent, neq; Regibus illa immutare aut abrogare fuit inte-
grum. Scilicet omnia legis Mosaicæ præcepta vim & con-
ditionem quadantenus habuerunt juris Naturalis; itaq;
hætenus sane non fuit legislatoria potestas arbitrii regu.
Ceterum multa non fuerunt liquidi juris, neq; omnia le-
gibus divinis fuere definita: illa itaq; constituere & abro-
gare, in mera fuit regia facultate, adeoq; in his *ἡ ἰσχυρὸς θε-
οῦ* Regi fuit integra. Hoc perspicere est ex multis
constitutionibus Davidis & Salomonis, aliorumq; etiam
optimorum Regum: iisq; non profanis duntaxat, sed
etiam sacris. Certe David plurima hujus etiam generis
ord i-

ordinavit: ne quis incuset, ab improbis Regibus multa esse facta secus quam licebat. Quod si porro & constitueret quidquam rex adversus legem illam divinam, tamen iis qui ipsi parebant, facti sui rationem reddere non tenebantur. Vel ut si quando injuste jus diceret, ii qui parebant, sententiam latam juste detrectare non poterant, sed obligati erant ad non resistendum. *Quod deinde (b) ad belli gerendi potestatem attinet, penes Reges Hebraeorum utiq; illa fuit.* De Saul 1. Reg. Cap. 14. memoratur: *Saul confirmato regno, pugnabat per circuitum adversum omnes inimicos ejus, contra Moab & filios Ammon & Edom & Reges Soba & Philistaeos & quocunq; se verteret superabat.* De Davide itidem narratur, quod expeditionem suscepit cum armata manu & praedas egerit de variis hostibus. Ita & de potestate eligendi conscribendiq; militem dubitari non potest, quia penes Reges ea fuerit. Neq; vero legas Reges in bellum profecturos, semper ante Deum consuluisse, liceret nec ne: utiq; quod id neglexissent, nusquam a Prophetis reprehenduntur. Fieri autem alterutrum debuisset, si etiam tunc, ut ante, bellum indicere nisi jussu divino fuisset nefas. *Magistratus porro (c) & judicia pro arbitrio instituerunt Reges Hebraeorum.* Sane magistratus singularium civitatum mansere etiam Regum aeo: at qua ratione & ex quibus institui deberent penes reges arbitrium fuit. Conf. Bon. Corn. Bertr. de Rep. H. pluribus haec explicantem. De Josaphato 2. Paral. 19. memoratur, *constituisse ipsum iudices terre in cunctis civitatibus Juda munitis per singula loca.* Itaq; Judicum & judiciorum deniq; constituendorum potestatem penes Reges fuisse palam est. Etenim plurima reperiuntur in sacris Regum cum Saulis & Davidi-

cæ posteritatis, tum Jeroboami ejusque successorum historiis, exempla judiciorum, quamvis capitalium, ab ipsis Regibus exercitorum.

§. 7.

His positis, patet jam etiam quomodo Moses Rex vocetur Deut. 33: v. 5. scilicet non proprie, utue versio vulgata id videatur indigitare: *Erat Moses apud rectissimum Rex.* Quam Osiander ita corrigere tentat: *Et fuit Moses in recto Rex, in colligendis capitibus populi in unum tribubus Israel;* sed improprie; quare etiam hæc Leonis judæ versio rem propius explicat: *Et fuit æquabilis Rex:* quam sententiam ita exprimit Doctiss. Vatablus: *fuit autem in Israel tanquam Rex. Vel instar Principis.* Verus utique Rex haud fuit, neque unquam se pro vero Rege gessit, qui se afflictissimum mortaliæ queribundus profiteretur Num. 11. & 12: Hanc sententiam utpote bonam confirmat Lutheri nostri versio: *Er verwalter das ant eines Königes* Quem secutus noster interpres: *Han war i Konunga wårde.* Eadem est ratio judicium, qui itidem non semel Reges videntur appellati: ceu haud inepte forte collegeris ex jud. 17: v. 6. 18: v. 1. 19: v. 1, ex quibus locis Josephum suos *πρωταρχους* extruxisse est verisimile. Auctoritas quippe horum scilicet Judicium, præcipua fuit; ut judiciorum, consiliorum & bellorum tantum principatum tenerent; omnia enim bella quæ Judicium tempore contigerunt, ipsi iudices, tanquam summi Duces administrarunt. Fus vero vitæ & necis, liberum haud quaquam habuerunt; quia in omnibus legem secuti sunt, alioquin Reges ipsos potestate æquassent, qui postea consecuti sunt, ut loquitur Sigonius de rep. Heb. lib. 7. p. m. 341. *ἀρχαίως* itaque & minus proprie hic omnino titulus illis etiam competit: Nam teste Clariss. Con-

ringio de rep. H. p. m. 137. Nullus judicum ulla exercuit summe potestatis jura, sed fuerit non nisi Magistratus Israelitarum & Ministri, Maximi Monarcha ipsius Dei. Non enim ullus eorum legem promulgavit. Bella etiam ab iis gesta sunt jussu Dei: prae sele etiam aperte tulerunt, non propria se auctoritate, populo praesse; sed ceu illi solent qui magistratu funguntur, a summo Magistratu constituti. Perspicue id probat Gideonis Historia, qui Dominum sibi & posteritati suae a populo Oblatum recusasse legitur jud. ix. de quo supra.

§. 8.

FOret hic opportunissimus locus differendi de vexatissima quaestione: An rex Judaeorum potestatem synedrui habuerit, vel synedrui illi subiectus fuerit? Rabbinum Talmudici, Mischna & Gemara, imo ipse Flavius Josephus, potestatem regiam, uti solent, mirum in modum detorquent. Verba Flavii sunt: *Ὁ βασιλεὺς δὲ ἔδωκε τοῖς μὲν νόμοις καὶ τῷ θεῷ τὰ πλείωα τὴ φρονεῖν, Ὁ δὲ μὴδὲν δίχα τῆ ἀρχιερείας καὶ τῆς τῶν γεγραμμένων γνώμης.* Is scilicet Rex, pluram legibus & Deo tribuat, quam suae prudentiae: nihil vero agat praeter sententiam summi Sacerdotis & Senatorum. lib. 4. Ant. cap. 7. sed quoniam horum argumenta enumerasse, est refutasse, haec omitemus; contenti tantummodo verbis Contingianis p. 161. de rep. Heb. *Quaecunque jactant Talmudici Magistri, & eorum hac in parte sectatores, de ample illius synedrualis potestatis, a Mose usque continuata perpetuitate, si quod res est, licet salva doctissimorum aliquot virorum auctoritate, profiteri, fabulosa sunt univèsa.* Verum quippe est quod habetur Eccles. cap. 8. v. 4. *כַּמֶּשֶׁךְ דָּבַר מֶלֶךְ שְׁלֹמֹן: וְיִמְרֵי יוֹמָר לוֹ מִה תַּעֲשֶׂה:* hoc est: Cum verbum Regis sit imperium, quis dixerit ei, quid facis. Quod etiam indicat Maimonides Tit; Sanhedrin, cap. 2. §. 4. & 5.

אין מושבך מלך ישראל בסחורין שאסור לחלוק עליו ולמרות
 את דברו אמר מושבין כהן גידורין אמר הויה ראוי
 : בחכמה id est: *Non adfiscitur Rex Israelis in synedri-
 um, quoniam non permittitur ab eo dissentire aut contradice-
 re verbo ejus, sed tantum adfiscunt Pontificem Maximum, si
 modo sapientia ejus dignitati non sit impar.*

§. 9

ITaque qua ratione Reges Judæorum ad solium sunt
 evecti consideremus. Vulgo existimatur to-
 tum illud, in hac gente Regis eligendi, ha-
 buisse sese omni ex parte, ad eum modum
 qui in aliis populis obtinuit, scilicet, ut Rex fuerit *vel*
electione populari constitutus, vel ad eam dignitatem, hæ-
 reditario jure pervenerit: Quemadmodum defuncto
 Saulo, filius ejus Ischboseth, habenas Imperii acceperit.
 Sed hoc non videtur ἀπλῶς esse consentaneum;
 nam, saltem interdum, ad regum constitutionem fuisse
 necessarium consentum ipsius DEI, apertum est. Pri-
 mum etenim Regem non licuisse populo sibi pro ar-
 bitrio sumere manifestum est ex ipsa lege divina Deut.
 17: 15. *Eum constitues quem Dominus DEus tuus elegerit, de
 numero fratrum tuorum.* Hinc & populus Regem a Sa-
 muele petiit non vero suo arbitrio constituit. Samuel
 etiam Saulem ungens, liquido hæc ostendit 1. Sam. 10: v. 1.
 dicens: הלונו כהמשחך והיה על בחלתו לנגיך
vides quod unxerit te Jehova principem hereditatis sue. Item
Videtis quem eligerit Dominus. Eodem modo electus fuit
 David & Salomo speciali Dei revelatione. Quod
 aperte fatetur David 1. Paral: 29: 4 & 5.
 Hinc est quod etiam Rex in Scriptura S. vocetur

tur יהוה משיח seu unctus Jehovah. Certo tamen idem observatum esse semper asseri non potest; voluisse quidem Deum jam ante exortos reges regnum hæreditarium esse debere, ut dicit Conringius, indicant verba Deut. 17: v. 20. למען יאריך ימים על ממלכתו הוה ובניו בקרב ישראל: *Ut prolonget dies suos in regno suo, ille & filii ejus in medio Israel.* Non negare tamen possumus populum Ebræum interdum Deo inconsulto, imo contra Dei institutum, nonnullis regiam dignitatem contulisse: utut ex eo non efficiatur, idem fuisse Popularis juris. Hæc aliaque, pluribus explicare possemus: sed multas ob causas nobis prolixiores esse non licet.

Soli itaque DEO O. M. Gloria!

